

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Dato: 26. februar 2009
Kontor: Regional sundhed
J.nr.: 2008-12140-356
Sagsbeh.: SMJ
Fil-navn: Dokument 2

Besvarelse af spørgsmål nr. 72 (Alm. del), som Folketingets Sundhedsudvalg har stillet til ministeren for sundhed og forebyggelse den 10. november 2008.

Spørgsmål 72:

"For at få belyst sikkerheden på landets retspsykiatriske afdelinger og sikringsafdelingen beliggende ved Psykiatrihospitalet, Nykøbing Sjælland, bedes ministeren oplyse antallet af personer, som er flygtet fra de enkelte retspsykiatriske afdelinger og sikringsafdelingen de seneste 15 år, og oplyse antallet af flygtede, der har begået kriminalitet, mens de har været på fri fod."

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikke-medlem af Folketingets Sundhedsudvalg Villum Christensen (MFU).

Svar:

Ministeriet ligger ikke inde med de ønskede oplysninger, hvorfor Danske Regioner er blevet bedt om at bidrage til besvarelsen.

Danske Regioner har oplyst følgende:

"Danske Regioner skal indledningsvis gøre opmærksom på:

- At de psykiatriske afdelinger ikke fører statistik over antal flygtede eller absenterede patienter. Besvarelsen beror derfor i vidt omfang på skøn samt den kollektive hukommelse på de enkelte afdelinger.
- Registrering foretages i patientens journal. Tilsvarende registreres afdelingens efterfølgende kontakt til politiet og kriminalforsorgen i journalen. Det er således ikke praktisk muligt uden en meget omfattende journalgennemgang at bistå med de ønskede oplysninger. En sådan journalgennemgang 15 år tilbage er **ikke** gennemført. De nærmere forbehold og kommentarer til oplysningerne fremgår af nedenstående bemærkninger fra regionerne.
- At de lukkede enheder ikke drives under fængselslignende forhold med deraf følgende sikkerhedsforanstaltninger, men derimod udgør afsnit indrettet med henblik på behandling af patienter.

Tabel 1. Antal flugter/ absenteringer i psykiatrien 1993 – 2007

Region/ Afdeling	1993 – 1997	1998 – 2003		2003 - 2007	
		Flugt	Absentering	Flugt	Absentering
Region Hovedstaden					
PC Hvidovre	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn

PC Frederiksberg	0	0	0	0	0
PC Bispebjerg	0	0	0	0	0
PC Rigshospitalet	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	2	1
PC Amager	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn
PC Nordsjælland	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	1	20
PC Glostrup	5	5	5		
PC Gentofte	0	0	0	0	0
PC Ballerup	0	0	0	0	0
PC Bornholm	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn
PC Sct. Hans	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	70	324
Retspsykiatrisk Center Glostrup	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	57	90
Region Sjælland					
Retspsykiatrisk afd.:					
• Sikringsafdelingen	0	0	1	0	0
• Pilehus (lukket afd.)	?	?	4	11	17
Distrikt Slagelse		20	25	25	50
Distrikt Køge		0-5	3-15	0-5	3-15
Distrikt Roskilde		2-5	25-40	2-5	25-40
Børn & Unge		8	15	7	20
Distrikt Holbæk		0	30-50	0	30-50
Afd. f. Regionsfunkt.		<5	<5	<5	<5
Distrikt Maribo		1-3	15-25	1-3	15-25
Distrikt Næstved		15	30	15	40
Region Syddanmark					
Esbjerg	Ingen patienter med anbringelsesdom er flygtet fra afdelingen i Esbjerg				
Hviding	Ingen patienter med anbringelsesdom er flygtet fra afdelingen i Hviding. Siden 1999 er ca. 8 patienter brudt ud af afdelingen i Hviding. 2 patienter er stukket af under ledsaget udgang. De fleste af disse patienter har været i varetægtsurrogat fængsling. En patient havde dom til anbringelse på institution. Resten havde behandlingsdom.				
Augustenborg	Ingen anbringelsesdømte er flygtet fra Augustenborg, men en enkelt er nogle gange under udgang udeblevet nogle timer ekstra, men er selv kommet tilbage.				
Haderslev	Ingen anbringelsesdømte er rømmet de sidste 15 år. Det er enkelte gange hændt, at en behandlingsdømt, som har været indlagt, er rømmet, men det skønnes, at det for de 15 år må dreje sig om under 10 tilfælde.				

Kolding	Afd. har gennem de senere år haft en enkelt patient med dom til anbringelse. Afd. har ikke haft domsanbragte patienter, som er flygtet fra selve afdelingen eller er flygtet under udgang.				
Vejle	Afdelingen har haft surrogatfængslede men ikke domsanbragte. Der er derfor ingen anbringelsesdømte, der er flygtet fra afdelingen / under udgang.				
Middelfart	Ved ibrugtagning af nye bygninger i 1997, var der det første par måneder omkring 10 flugter, indtil diverse fejlmonterede ting var blevet rettet. Siden da har der kun været et enkelt tilfælde af flugt. Herudover har der været ganske få tilfælde, hvor en patient ikke kom hjem rettidigt efter aftalt udgang. I alle disse tilfælde er patienten selv kommet senere.				
Odense	De patienter, der har absenteret sig under en anbringelsesdom er ekstremt lavt. Det drejer sig om maksimalt en patient i det angivne tidsrum.				
Svendborg	Der har ikke været nogen domsanbragte der er flygtet.				
Region/ Afdeling	1993 – 1997	1998 - 2003		2003 - 2007	
		Flugt	Absentering	Flugt	Absentering
Region Midtjylland					
Retspsyk. Afd. Ris- skov				2	1
Viborg				0	0
B&U-psyk. Center				0	0
Afdeling N, Århus				0	2
Afd. S, Århus				0	0
Silkeborg				0	0
Randers				0	0
Horsens				0	0
Holstebro				0	0
Herning				0	0
Region Nordjylland					
Retspsykiatrisk Afdeling	Max. 10 (1996- 1997)	Max. 3	Skøn 30-40	Ingen	Skøn 30-40
Afdeling Syd (Aalborg Psykiatriske Sygehus)	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn	Intet skøn
Afdeling Nord (Brønderslev Psykia- triske Sygehus)		2-3	6	5	Skøn ca. 30

Region Hovedstadens bemærkninger

Tallene fra Retspsykiatrisk Center Glostrup dækker antallet af gange centret har efterlyst en patient hos politiet. Der kan derfor både være tale om patienter, der

kommer en time for sent tilbage efter aftalt udgang, til patienter der bliver væk i længere perioder.

Såvel Psykiatrisk Center Sct. Hans som Retspsykiatrisk Center Glostrup angiver, at antallet af flygtede og absenterede, har været faldende de sidste 5 år.

Region Sjællands bemærkninger

Sikringen/ Pilehuset: De anførte tal bygger på et kvalificeret skøn. ”Flugt” drejer sig i alle de angivne tilfælde om personer, som er undveget fra afsnittets have ved at klatre over et (højt) hegn. Der er altså ikke tale om ”flugt” fra selve bygningerne. Denne mulighed for ”flugt” findes ikke længere, idet afsnittets patienter nu fortrinsvis har adgang til et udeareal, som er omgivet af et gitterhegn med tilhørende overdækning/tag i samme udførelse.

”Absentering” dækker både tilfælde, hvor patienten selv vender tilbage efter at have overskredet den aftalte tid med nogle timer og et enkelt tilfælde, hvor en patient har været væk i flere måneder for siden at blive bragt tilbage ved politiets hjælp.

Distrikt Slagelse: Flugt defineret ved, at patienten bryder ud af en lukket afdeling. Absentering defineret ved at patienten ikke kommer tilbage som aftalt og må afhentes af politiet.

Distrikt Køge: Hændelserne registreres ikke selvstændigt, derfor er tallene behæftet med endog meget betydelig usikkerhed. Man har valgt at skønne over de hændelser, hvor en patients bortgang (flugt/absentering) har resulteret i, at man som sygehus har kontaktet en anden myndighed (typisk politiet) mhp. at få patienten tilbage i behandling på sygehuset – enten fordi patienten havde en retslig foranstaltning, var frihedsberøvet iht. Psykiatriloven, eller fordi man frygtede for at patienten skulle skade sig selv eller andre.

Distrikt Roskilde: Flugt omhandler patienter, der er tvangstilbageholdt. Absentering omhandler patienter, der udebliver, og derved lader sig udskrive, ifm. frivillig indlæggelse, dvs. bryder en aftale om at komme tilbage. De vil oftest ringe og meddele, at de ikke ønsker indlæggelse længere.

Børn & Unge: Tallene gælder for den samlede Børne- og Ungdomspsykiatri, som var delt i 3 selvstændige afdelinger indtil i år. Næstved sengeafsnit har kun eksisteret i 8 år.

Distrikt Holbæk: Sker jævnligt, at en patient forlader et åbent afsnit uden aftale. Oftest vender de selv meget hurtigt tilbage, eller de kommer i samarbejde med de pårørende, som vi har adviseret. Omkring en til to gange månedligt bliver politiet bedt om at lede efter en patient.

Distrikt Næstved: Der er flest patienter der absenterer sig, når de er på udgang, idet det er forholdsvis vanskeligt at flygte fra de lukkede afdelinger. Der er langt flere patienter der absenterer sig fra de lukkede afdelinger, da patienter på de åbne afdelinger er der frivilligt og er mindre syge.

Region Syddanmarks bemærkninger

Det har vist sig vanskeligt at angive præcise tal for antallet af domsanbragte, der er flygtet/absenteret fra de psykiatriske afdelinger. Der er tale om ganske få patienter, og der føres ikke statistik over disse.

En eksakt opgørelse kan kun finde sted via journalgennemgang for de patienter, der har været indlagt gennem perioden, hvilket vil være en uforholdsmæssig ressourcerekrævende opgave for de 15 år der spørges til. De følgende opgørelser er derfor baseret på afdelingernes bedste bud, ud fra den kollektive hukommelse på afdelingerne.

Ved besvarelsen af spørgsmålet, har vi taget udgangspunkt i en definition af domsanbragte som anbringelsesdømte, ikke behandlingsdømte, der er indlagt, eller surrogatfængslede. De indgår dog alligevel i enkelte svar.

Region Midtjyllands bemærkninger

Region Midtjyllands oplysninger vedrører alene 2007 og 2008.

Retspsykiatrisk Afdeling i Risskov oplyser, at man er vidende om, at ingen af patienterne i forbindelse med flugten har foretaget ny kriminalitet. Hovedparten af patienterne er vendt tilbage til afdelingen af egen drift.

Region Nordjyllands bemærkninger

Der er skønnet over flugt/absenteringer af patienter indlagt i henhold til dom, idet der ikke foretages registrering. Flugt fra afdeling under indlæggelse indberettes som en utilsigtet hændelse hvormed der sikres en individuel undersøgelse efter disse regler af de enkelte episoder/hændelser.

Som det fremgår af tallene er antallet af regulære flugter fra afdelingerne lavt, hvorimod skønnet over patienter, der er absenteret er en del højere.

Når patienter ifm. uledsaget udgang mod aftale ikke returnerer til afdelingen, er der tale om en lidt anden problemstilling, end når det lykkes domsanbragte patienter at flygte fra afdelingen. Ved absenteringer ifm. udgang er der tale om en problemstilling, hvor vurderingen af patienten kan siges at have været ”forkert”, idet patienten ikke som skønnet kunne overholde aftalen. En helt grundlæggende betingelse for at opnå lægeordineret udgang er, at patienten ikke vurderes farlig.

I skønnet over antal absenteringer indgår de situationer, hvor patienten udebliver i første omgang, men som så af sig selv vender tilbage indenfor kort tid. I sådanne situationer har der ofte været telefonkontakt med patienten.

For så vidt angår det manglende skøn for Afdeling Syd (Aalborg) oplyser regionen, at omfanget af patienter med dom indlagt på afdelingens to lukkede sengeafsnit ikke er stort. Patienter med dom til anbringelse indlægges ikke på disse afsnit, men der er typisk - i gennemsnit - en enkelt patient eller 2 patienter med dom til behandling indlagt på hvert af de lukkede sengeafsnit.

Patienter med en behandlingsdom kan have personaleledsaget eller uledsaget udgang – og det forekommer, at en patient går fra en ledsaget udgang eller udebliver fra en uledsaget udgang. Der er ikke opgørelse over antal, og det er ikke muligt at sætte tal på, hvor ofte det sket.

Der er ikke oplysninger om direkte flugt vedrørende domsanbragte. ”

Danske Regioner har endvidere oplyst, at regionerne ikke har mulighed for at oplyse, hvorvidt undvegne patienter har begået kriminalitet under flugten. Besvarelsen af denne del af spørgsmålet henhører Politiet/Anklagemyndighederne.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har derfor anmodet Justitsministeriet om en udtalelse til brug for besvarelsen af den del af spørgsmålet. Justitsministeriet har på denne baggrund anmodet Rigsadvokaten om en udtalelse. Rigsadvokaten har oplyst følgende i relation til at få belyst sikkerheden på de retspsykiatriske afdelinger, herunder om undvegne patienter har begået kriminalitet under flugt / udgang:

”I den anledning kan jeg mere generelt oplyse, at personer, der på gerningstiden er utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, ikke straffes, jf. straffelovens § 16. Retten kan i sådanne sager i medfør af straffelovens § 68 i stedet træffe afgørelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser, herunder dom til anbringelse i psykiatrisk afdeling eller på Sikringsafdelingen ved psykiatrihospitalet i Nykøbing Sjælland.

Såfremt personer, der er idømt en foranstaltning efter straffelovens § 68, begår ny kriminalitet under den igangværende foranstaltning, skal anklagemyndigheden tage stilling til, hvilken sanktion der skal fastsættes herfor.

Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelse nr. 5/2007 fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af sager vedrørende psykisk afvigende kriminelle, herunder retningslinjer for, hvorledes kriminalitet begået under en igangværende foranstaltning skal behandles, og i hvilket omfang der skal rejses tiltale herfor.

Det fremgår af afsnit 16 i den nævnte meddelelse, at der i medfør af bekendtgørelse nr. 621 af 25. juni 2001 er mulighed for, at statsadvokaterne, når særlige omstændigheder ikke gør sig gældende, kan frafalde tiltale for lovovertrædelser begået af personer, der allerede er undergivet foranstaltninger i medfør af straffelovens § 68. Forudsætningen for at afgøre en sag med tiltalefrafald er, at sigtedes skyld er utvivlsom.

Det beror på en konkret vurdering, om statsadvokaten i den enkelte sag bør meddele tiltalefrafald for kriminalitet begået under en igangværende foranstaltning, eller om der i stedet skal rejses tiltale herfor.

I denne vurdering indgår bl.a. den nu påsigtede strafbare handlings art og grovhed samt antallet af tidligere meddelte tiltalefrafald for kriminalitet begået under den igangværende foranstaltning.

Herunder skal der lægges vægt på, om proportionalitetshensynet eller den fastsatte længstetid for foranstaltningen indebærer, at den igangværende foranstaltning inden for en kortere periode ophæves eller bortfalder. Såfremt dette er tilfældet, vil statsadvokaten være mere tilbøjelig til at rejse tiltale med henblik på at få fastsat en ny foranstaltning.

Som det fremgår af ovenstående, kan ny kriminalitet begået under en igangværende foranstaltning således medføre, at den pågældende idømmes en ny og eventuel skærpet foranstaltning.

Afslutningsvis bemærkes, at Rigsadvokaten ikke er i besiddelse af oplysninger om antallet af sager, hvor personer, der er flygtet fra landets retspsykiatriske afdelinger og Sikringsafdelingen, har begået kriminalitet, mens de har været på fri fod.”

Jeg henholder mig til ovenstående udtalelser fra Danske Regioner og Justitsministeriet.